

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 58g/2022

privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi
din articolul 188 alin. (7) din Codul de procedură penală

*(înlocuirea măsurii preventive în cazul nerespectării
restricțiilor stabilite de către judecător)*

CHIȘINĂU

26 mai 2022

Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Domnica MANOLE, *Președinte*,
dlui Nicolae ROȘCA,
nei Liuba ȘOVA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea nei Ana Florean, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată pe 11 mai 2022,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 26 mai 2022, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a textului: „În caz de nerespectare de către învinuit [...] a restricțiilor și obligațiilor stabilite de către [...] instanță, arestarea la domiciliu poate fi înlocuită cu arestarea preventivă de către instanța de judecată [...] la demersul procurorului.” din articolul 188 alin. (7) din Codul de procedură penală, adoptat prin Legea nr. 122 din 14 martie 2003, ridicată de dl Iurie Gundiuc, învinuit în dosarul nr. 17-129/22, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de dna Alina Gorceac, judecătoare în cadrul Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, în baza articolului 135 alin. (1) lit. a) și lit. g) din Constituție.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Pe rolul Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, se află demersul unui procuror privind înlocuirea arestului la domiciliu cu arestul preventiv în privința dlui Iurie Gundiuc, învinuit de comiterea infracțiunii prevăzute de articolul 190 alin. (5) [*escrocheria în proporții deosebit de mari*] din Codul penal.

4. La 22 aprilie 2022, dl Iurie Gundiuc a ridicat excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolul 188 alin. (7) din Codul de procedură penală.

5. Printr-o încheiere din aceeași dată, Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana, a trimis sesizarea la Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

6. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„[...]”

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 25

Libertatea individuală și siguranța persoanei

„(1) Libertatea individuală și siguranța persoanei sunt inviolabile.

[...]”

7. Prevederile relevante ale Codului de procedură penală, adoptat prin Legea nr. 122 din 14 martie 2003, sunt următoarele:

Articolul 188

Arestarea la domiciliu

„[...]”

(7) **În caz de nerespectare de către învinuit, inculpat a restricțiilor și obligațiilor stabilite de către judecătorul de instrucție sau instanță, arestarea la domiciliu poate fi înlocuită cu arestarea preventivă de către instanța de judecată din oficiu sau la demersul procurorului.”**

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului sesizării privind excepția de neconstituționalitate

8. Autorul sesizării susține că textul „în caz de nerespectare de către învinuit [...] a restricțiilor și obligațiilor stabilite de către [...] instanță, arestarea la domiciliu poate fi înlocuită cu arestarea preventivă de către instanța de judecată [...] la demersul procurorului” din articolul 188 alin. (7) din Codul de procedură penală este neclar și imprevizibil.

9. În acest sens, autorul sesizării menționează că prevederea contestată nu a descris în mod detaliat numărul minim de încălcări ale restricțiilor stabilite de judecător comise de persoana arestată la domiciliu care i-ar permite instanței să dispună înlocuirea arestului la domiciliu cu arestul preventiv.

10. Astfel, autorul sesizării susține că prevederea contestată este contrară articolelor 23 alin. (2) și 25 alin. (1) din Constituție.

B. Aprecierea Curții

11. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

12. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unei prevederi din Codul de procedură penală, ține de competența Curții Constituționale.

13. Curtea constată că excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de o parte din proces. Astfel, sesizarea este formulată de către subiectul cărui i s-a conferit acest drept, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție, așa cum a fost interpretat acesta prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

14. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie textul „în caz de nerespectare de către învinuit [...] a restricțiilor și obligațiilor stabilite de către [...] instanță, arestarea la domiciliu poate fi înlocuită cu arestarea preventivă de către instanța de judecată [...] la demersul procurorului” din articolul 188 alin. (7) din Codul de procedură penală.

15. Totodată, Curtea notează că articolul 188 alin. (7) din Codul de procedură penală nu a făcut anterior obiect al controlului de constituționalitate.

16. Analizând sesizarea privind excepția de neconstituționalitate, Curtea observă că aceasta a fost ridicată într-o cauză care are ca obiect examinarea unui demers privind înlocuirea arestului la domiciliu cu arestul preventiv. Prin urmare, Curtea admite că norma contestată ar putea fi aplicată la examinarea acestei cauze (a se vedea § 3 *supra*).

17. Curtea reține că o altă condiție obligatorie pentru ca excepția de neconstituționalitate să poată fi examinată în fond este incidența unui drept din Constituție în cauza concretă. Curtea trebuie să verifice, prin prisma argumentelor autorului sesizării, dacă prevederile contestate reprezintă o ingerință în vreun drept fundamental (a se vedea DCC nr. 11 din 26 ianuarie 2021, § 30; DCC nr. 14 din 2 februarie 2021, § 19; DCC nr. 25 din 16 februarie 2021, § 22, DCC nr. 27 din 16 februarie 2021, § 16).

18. Curtea constată că autorul sesizării pretinde că norma contestată încalcă articolele 23 alin. (2) [*calitatea legii*] și 25 alin. (1) [*libertatea individuală și siguranța persoanei*] din Constituție.

19. În jurisprudența sa, Curtea a subliniat că articolul 23 din Constituție nu are o aplicabilitate de sine stătătoare (a se vedea DCC nr. 11 din 26 ianuarie 2021, § 32 și jurisprudența citată acolo). Pentru a putea fi invocat standardul calității legii, autorul excepției de neconstituționalitate trebuie să demonstreze, în mod argumentat, existența unei ingerințe în drepturi substanțiale garantate de Constituție. În jurisprudența sa, Curtea a menționat că testul calității legii se efectuează prin raportare la un drept fundamental (a se vedea DCC nr. 38 din 30 martie 2021, § 17; DCC nr. 52 din 8 aprilie 2021, § 17). Curtea a stabilit că problema calității unei legi nu reprezintă o problemă de constituționalitate atât timp cât nu este afectat un drept fundamental.

20. Prin urmare, Curtea va verifica în continuare dacă prevederile contestate reprezintă o ingerință în dreptul garantat de articolul 25 din Constituție.

21. Curtea subliniază că articolul 25 din Constituție garantează dreptul persoanei la libertate individuală și la siguranță. În conformitate cu articolul 5 § 1 din Convenția Europeană, orice persoană are dreptul la libertate și la siguranță. Scopul principal al dispozițiilor citate este de a proteja persoana împotriva unei lipsiri arbitrare sau nejustificate de libertate (*McKay v. Regatul Unit* [MC], 3 octombrie 2006, § 30; *S., V. și A. v. Danemarca* [MC], 22 octombrie 2018, § 74). Totuși, dreptul la libertate și la siguranță nu este unul absolut (a se vedea HCC nr. 15 din 28 mai 2020, §§ 45-47 și 49).

22. Curtea observă că, potrivit articolului 188 alin. (3) din Codul de procedură penală, arestarea la domiciliu este însoțită de una sau mai multe din următoarele restricții: 1) interzicerea de a ieși din locuință; 2) limitarea convorbirilor telefonice, recepționării și expedierii trimitărilor poștale și utilizării altor mijloace de comunicare; 3) interzicerea comunicării cu anumite persoane și primirea pe cineva în locuința sa. Potrivit alineatului (4) al aceluiași articol, persoana arestată la domiciliu poate fi supusă obligațiilor: 1) de a menține în stare de funcționare mijloacele electronice de control și de a le purta permanent; 2) de a răspunde la semnalele de control sau de a emite semnale telefonice de control, de a se prezenta personal la organul de urmărire penală sau la instanța de judecată la timpul fixat.

23. Curtea reține că, potrivit prevederilor contestate, în caz de nerespectare de către învinuit sau inculpat a restricțiilor și obligațiilor stabilite de către judecătorul de instrucție sau instanța de judecată, arestarea la domiciliu poate fi înlocuită cu arestarea preventivă de către instanța de judecată din oficiu sau la demersul procurorului.

24. Sub aspectul clarității normei contestate, Curtea observă că legislatorul nu a prevăzut un anumit număr de încălcări ale restricțiilor sau de nerespectare a obligațiilor comise de învinuit sau inculpat care i-ar permite instanței să înlocuiască arestul la domiciliu cu arestul preventiv. În acest context, Curtea subliniază că ține de marja discreționară a legislatorului de a opta pentru includerea sau neinclusiunea unui număr necesar de încălcări pentru înlocuirea unei astfel de măsuri. Având în vedere caracterul general al alineatelor (3)-(4) și (7) din articolul 188 din Codul de procedură penală, precum și regula *Ubi lex non distinguit, nec nos distinguere debemus* (unde legea nu distinge, nici interpretul nu trebuie să distingă), rezultă că încălcarea a cel puțin unei restricții sau obligații stabilite de judecătorul de instrucție sau de instanță poate constitui motiv de înlocuire a măsurii preventive respective.

25. Curtea observă că, sub aparența unor critici referitoare la neclaritatea și imprevizibilitatea prevederilor contestate, autorul sesizării își exprimă, prin argumentele invocate, dezacordul cu felul în care ar putea fi interpretată și aplicată prevederea contestată într-o cauză penală concretă.

26. Curtea reamintește că aspectele legate de interpretarea și de aplicarea legii nu țin de competența Curții Constituționale (a se vedea DCC nr. 6 din 11 ianuarie 2021, § 26 și jurisprudența citată acolo). Această competență le revine, prin definiție, instanțelor de judecată.

27. Prin urmare, în baza celor menționate *supra*, Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate este inadmisibilă și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g), 140 alin. (2) din Constituție, 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a textului: „În caz de nerespectare de către învinuit [...] a restricțiilor și obligațiilor stabilite de către [...] instanță, arestarea la domiciliu poate fi înlocuită cu arestarea preventivă de către instanța de judecată [...] la demersul procurorului.” din articolul 188 alin. (7) din Codul de procedură penală, ridicată de dl Iurie Gundiuc, învinuit în dosarul nr. 17-129/22, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Domnica MANOLE

Chișinău, 26 mai 2022

DCC nr. 71

Dosarul nr. 58g/2022